
Zemřel prof. MUDr. Miroslav Zapletálek, DrSc.

Dne 7. března 2009 zemřel náhle a neočekávaně prof. MUDr. Miroslav Zapletálek, DrSc., emeritní přednosta Psychiatrické kliniky lékařské fakulty UK v Hradci Králové, dlouholetý šéfredaktor časopisu Česká a slovenská psychiatrie.

Do konce svého života byl aktivní, pracoval v ambulanci, účastnil se života Psychiatrické společnosti. Bylo mu dopřáno žít a pracovat více než 82 let a tento dar dokonale využil.

Po celý život měl typický styl a výkon: robustní, pracovitý, neúnavný, životní optimista, přecházel a překonával životní i pracovní překážky s úsměvem a nikdy jej nezdolaly ani nepoznamenaly. Postavil rodinný dům, což bylo ve své době psychosomaticky rizikové. Ani vyšší věk jej nepřibrzdil, i když musel občas bojovat s nadváhou.

Porodila ho žirná Haná 23. listopadu 1926 a moravský původ mu vtiskl typické somatické i psychické vlastnosti: pyknický habitus spojený se srdečností, otevřeností, usměvavostí a bodrostí. Zemědělská rodina mu vštíplila houževnatost a cílevědomost. Gymnázium vystudoval v Přerově, medicínu pak v Brně a v Olomouci. Již jako medik našel zalíbení v psychiatrii, „fiskusoval“ na klinice, kde po promoci (1952) nastoupil jako sekundární lékař, od r. 1954 jako odborný asistent u doc. O. Vymětala a později u prof. K. Tabarky. V r. 1976 se uprázdnilo místo přednosta Psychiatrické kliniky v Hradci Králové (doc. Pelikán odešel z politických důvodů) a doc. Zapletálek se stal třetím přednostou královéhradecké psychiatrické kliniky.

Hodnost kandidáta lékařských věd získal v r. 1966 obhajobou práce „Kalium a kalcium v séru krevním ve srovnání s atropinovým testem u zdravých a schizofrenií“. Habilitován byl prof. J. Dobiášem v r. 1973 (habilitační práce „Význam hladiny kalia a kalcia v séru osob nemocných duševními chorobami a u zdravých osob“) a prací „Porucha vegetativního nervového systému a jejich vyšetřování u psychicky nemocných“ získal nejvyšší vědeckou hodnost DrSc. Profesorem psychiatrie byl jmenován v r. 1980.

V Hradci Králové rozvinul mnohostrannou odbornou i občanskou činnost: byl opakovaně proděkanem Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové, aktivním členem výboru Psychiatrické společnosti ČLS JEP a jejím čestným členem, po 12 let zastával funkci vedoucího redaktora České a slovenské psychiatrie a dalších 5 let byl jeho zástupcem. Byl platným členem mnoha komisí a poradních orgánů. Byl ustanoven soudním znalcem pro psychiatrii a sexuologii, do svých 70 let publikoval 250 prací a přednesl nemenší počet

odborných přednášek doma i v zahraničí. Byl krajským psychiatrem a zavedl tradici pravidelných krajských seminářů postupně ve všech okresech kraje. Přednášel na pedagogické fakultě, vyučoval psychiatrii na zdravotnických školách. Byl činný i v občanském životě. Vydatně se angažoval v odborovém hnutí, byl členem KSČ od r. 1962, nikoli z přesvědčení, ale s vírou, že se mu podaří snáze uskutečnit užitečné a potřebné věci. Vystupoval v radiu a v televizi, podílel se na cyklu „Umění žít“, což pro něj nebylo obtížné. Uměl si naklonit i úřady. Za svoji činnost neočekával vděčnost ani hmotné statky.

Byl houževnatý až zarputilý, měl sonorní hlas a bouřlivý smích. I přes neutěšené a korupční prostředí 70. let minulého století dokázal jako šéfredaktor našeho časopisu přimět tiskárnu k vyrovnání časového skluzu, což byl tehdy úctyhodný výkon. Vedl náš tenkrát jediný psychiatrický časopis v době, kdy politicky utlačovaní měli publikační omezení, a to takovým způsobem, že jsme se za obsah časopisu nemuseli stydět. Několikrát se dostal ve 20. století, ve střední Evropě díky osudu do situace, kdy musel posuzovat duševní stav persekovaných politických disidentů. Je nutno říci, že i v těchto nezáviděníhodných chvílích obstál, protože měl své nepřekročitelné hranice etických pravidel.

Prof. Zapletálek byl úspěšným organizátorem různých akcí Psychiatrické společnosti. Uspořádal v r. 1983 v Hradci Králové Československo-polský psychiatrický kongres, byl duší čsl.-maďarských psychofarmakologických symposií. V tom mu pomáhali jeho kliničtí spolupracovníci, kteří si někdy i stěžovali na autoritativnost svého šéfa. Druhou stranou této mince byl ale pevný řád a pořádek na klinice a občasná postěžování nebylo jen jednostranné.

Prof. Zapletálek žil v nelehké době, kdy hledat a nacházet soulad mezi vycházením s úřady a nadřízenými a mocnými na straně jedné a oprávněnými nároky a zájmy podřízených, pacientů a oboru na straně druhé, nebylo jednoduché a vyžadovalo přizpůsobivost a mistrovské kormidlování mezi nejrůznějšími úskalími. Nalézt hranice a přitom být užitečný pro pacienty i spolupracovníky, což patřilo k umění žít v době, kterou již máme za sebou. A Mirek Zapletálek to uměl a dokázal. A za to mu patří dík, obdiv, vděčnost a i pochopení.

MUDr. Pavel Baudiš, CSc.